

Samenvattingen

Is er sociale zekerheid op andere planeten?

Karel Van den Bosch

De vraag in de titel van dit essay lijkt vergezocht, maar is een manier om de bestaansvoorwaarden voor sociale zekerheid in zeer algemene zin te onderzoeken. Hoewel primitief ééncellig leven wellicht vrij frequent voorkomt in het heelal, is het erg twijfelachtig dat zich dat ergens anders dan op aarde tot intelligent leven heeft ontwikkeld. Als er buitenaardse intelligente wezens bestaan, hebben zij waarschijnlijk behoefte aan sociale zekerheid. Het is echter onzeker of zij alle maatschappelijke voorwaarden voor sociale zekerheid zullen realiseren. In het bijzonder is de kans op het ontstaan van natiestaten met voldoende controle over hun bevolking moeilijk in te schatten.

Van clubhuis naar gironummer? Giro-activisme en sociaal kapitaal in Vlaanderen

Dries Van den Bosch

Een van de kernvragen in het sociaal-wetenschappelijke debat over de (vermeende) afname van het sociaal kapitaal in hedendaagse samenlevingen heeft betrekking op de organisationele verschuiving van ‘secundaire associaties’ naar ‘tertiaire organisaties’, en de hiermee gerelateerde evolutie van actieve naar meer passieve participatievormen, zoals het ‘giro-activisme’. Hoewel het onderzoek naar nieuw opkomende participatievormen en hun impact op sociaal kapitaal de laatste jaren toeneemt, blijft het fenomeen van het giro-activisme relatief onontgonnen onderzoeksterrein. Dit artikel wil deze lacune opvullen op basis van Vlaamse populatiegegevens. In het empirische luik wordt de prevalentie van het giro-activisme in Vlaanderen geëxploreerd en wordt het relatieve effect van deze participatievorm, in vergelijking met andere participatievormen, op het sociaal kapitaal nagegaan. Uit het onderzoek blijkt dat giro-activisme in Vlaanderen een courante participatieactiviteit is en dat het een gunstige impact heeft op het sociaal kapitaal. Deze bevindingen pleiten voor een herziening van de klassieke sociaal kapitaal these.

Fysieke, sociale en psychologische dimensies van de woonomgeving: Ouderen aan het woord over hun verbondenheid met de buurt

Tine Buffel, Sophie Demeere, Liesbeth De Donder & Dominique Verté

Het proces van veroudering wordt dikwijls geassocieerd met een versterking van gevoelens over 'plaats', 'buurt' en 'gemeenschap'. Omdat ouderen vaak meer aangewezen raken op de buurt voor hun dagelijkse activiteiten, wordt de onmiddellijke woonomgeving van groot belang geacht voor het welbevinden op latere leeftijd. Dit artikel gaat na hoe ouderen de fysieke, sociale en psychologische dimensies van hun woonomgeving ervaren. Via een kwalitatieve studie in Oostkamp, een gemeente die in eerder vergelijkend onderzoek relatief hoge scores behaalde op indicatoren van plaatsverbondenheid, worden de processen die lokale verbondenheid beïnvloeden, geanalyseerd. In de resultaten worden enkele centrale thema's uitgelicht; ten eerste, het buurtgebruik en percepties van de fysieke woonomgeving; ten tweede, de relatie met burens en het gemeenschapsgevoel; en ten derde, de plaatsgehechtheid en -identiteit.

Do Other Planets Enjoy Social Security?

Karel Van den Bosch

The question in the title of this essay seems farfetched, but is a way to look at the preconditions for social security at a very general level. Primitive single-cell organisms are probably relatively common in the galaxy, but it is highly unlikely that it has developed to the stage of intelligent life at any other planet besides Earth. If such intelligent aliens exist, they are likely to need some sort of social security. It is uncertain, however, if they are able to realise the social preconditions for the development of social security. In particular, it is difficult to answer the question whether they will create nation-states with sufficient control over their populations.

Keywords: social security, alien societies, extra-terrestrial intelligent life

From Clubhouse to Cheque-Book? Cheque-book Activism and Social Capital in Flanders (Belgium)

Dries Van den Bosch

A core issue in the social-scientific debate on the (alleged) decline of social capital in present-day societies, relates to the organizational transformation from 'secondary associations' to 'tertiary organizations', and the concomitant shift from active to passive modes of involvement, such as cheque-book activism. Recently, research on newly emerging forms of participation, and their impact on social capital, has been increasing. However, as yet, cheque-book activism has received scant attention. This article aims to fill this gap on the basis of population data from Flanders (Belgium). It explores empirically the prevalence of cheque-book activism in Flanders, and examines its relative effect on social capital as compared to other forms of participation. The research findings reveal that cheque-book activism is a broadly practiced phenomenon, and that it has

a positive impact on social capital. As a result, a revision of the classic social capital thesis may be warranted.

Keywords: cheque-book activism, social capital, civic engagement

Physical, Social and Psychological Dimensions of the Neighbourhood: Experiences of Local Connectedness in Late Life

Tine Buffel, Sophie Demeere, Liesbeth De Donder & Dominique Verté

Ageing is often associated with an intensification of feelings about 'place', 'neighbourhood' and 'community'. Because older people tend to be increasingly more oriented towards their locality, the neighbourhood is considered to play a vital role for older people's wellbeing and quality of daily life. This article focuses on the ways in which older people perceive and give meaning to the physical, social and psychological dimensions of their neighbourhood. Using qualitative data collected in Oostkamp, a municipality where previous research showed that older people tend to have strong feelings of place attachment, this study explores the processes which underlie older people's sense of local connectedness. Three key findings are discussed: first, older people's neighbourhood use and perceptions of the physical environment; second, neighbour relationships and sense of community; and third, place attachment and identity.

Keywords: older people, neighbourhood ties, place attachment

Medewerkers aan dit nummer

Tine Buffel

Tine Buffel is aspirant van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. Zij bereidt momenteel een doctoraat voor in het sociaal gerontologische wetenschapsdomein. Haar onderzoeksinteresse gaat uit naar de betekenis van 'buurt', 'plaats', 'lokaliteit' en sociale netwerken op latere leeftijd. Tine Buffel werkt mee aan de Belgian Ageing Studies, een onderzoeksproject dat de verschillende aspecten van de levenskwaliteit van 60-plussers nagaat in steden en gemeenten.

Tine Buffel, Vrije Universiteit Brussel, Educatiewetenschappen, Pleinlaan 2, 1050 Brussel, e-mail tine.buffel@vub.ac.be.

Liesbeth De Donder

Liesbeth De Donder rondt momenteel een doctoraatscriptie over onveiligheidsgevoelens bij ouderen af. Zij publiceerde reeds verschillende artikelen in het domein van de sociale gerontologie. Zij werkt tevens mee aan de Belgian Ageing Studies, een onderzoeksproject dat de verschillende aspecten van de levenskwaliteit van 60-plussers nagaat in steden en gemeenten.

Liesbeth De Donder, Vrije Universiteit Brussel, Educatiewetenschappen, Pleinlaan 2, 1050 Brussel, tel. 032 (0)2 629 25 31, e-mail ldedonde@vub.ac.be.

Sophie Demeere

Sophie Demeere studeerde af als sociaal agoog in 2009. Tijdens haar studie werkte zij mee aan de Belgian Ageing Studies en schreef zij een eindverhandeling over de betekenis van de woonomgeving voor ouderen. Momenteel werkt zij als zorgdeskundige in het Kenniscentrum Woonzorg Brussel.

Sophie Demeere, Kenniscentrum Woonzorg Brussel VZW, Sint-Gisleinsstraat 44, 1000 Brussel, tel. 032 (0)2 513 53 48, e-mail sophie.demeere@woonzorgbrussel.be.

Dries Van den Bosch

Dries Van den Bosch is Master in het Sociaal werk en sociaal beleid (K.U.Leuven, 2009). Hij is sinds 2009 als praktijkassistent bij de Master in het Sociaal werk en sociaal beleid verbonden aan het Centrum voor Sociologisch Onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven. Zijn onderzoeksinteresses gaan uit naar nieuwe vormen van maatschappelijk engagement, sociaal kapitaal, waarden en normen van sociaal werk(ers) en het vraagstuk van professionele socialisatie in het sociaal werk.

Dries Van den Bosch, Centrum voor Sociologisch Onderzoek – Katholieke Universiteit Leuven, Parkstraat 45 bus 3601, B-3000 Leuven, tel. +32 16 323151, e-mail dries.vandenbosch@soc.kuleuven.be.

Karel Van den Bosch

Karel Van den Bosch is sociale wetenschapper en werkt sinds 1986 op het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck (CSB). Sinds oktober 2010 werkt hij tevens op het Federaal Planbureau. Deze tekst kwam volledig buiten de verantwoordelijkheid van het Federaal Planbureau tot stand.

Karel Van den Bosch, Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, Universiteit Antwerpen, St. Jacobsstraat 2, 2000 Antwerpen, tel. +32 (0)3 265 53 83, e-mail karel.vandenbosch@ua.ac.be.

Dominique Verté

Prof. dr. Dominique Verté behaalde zijn doctoraat in de Medisch Sociale Wetenschappen, richting Gerontologie. Zijn onderzoeksinteresse gaat uit naar de behoeften van ouderen in de lokale samenleving. Hij ontwikkelde de Belgian Ageing Studies, een onderzoeksproject dat de verschillende aspecten van de levenskwaliteit van 60-plussers nagaat in steden en gemeenten. Hij doceert agogiek van de derde leeftijd, sociaal beleid en methodologische vakken aan de Vrije Universiteit Brussel, vakgroep Educatiewetenschappen.

Dominique Verté, Vrije Universiteit Brussel, Educatiewetenschappen, Pleinlaan 2, 1050 Brussel, tel. 032 (0)2 629 13 55, e-mail dverte@vub.ac.be.

Tot onze spijt is er een foutje geslopen in de weergave van de interactie effecten in Figuur 1a (p. 319) en Figuur 1b (p. 320) in de paper ‘Etnische onderwijsongelijkheid in context’ door Fleischmann, Phalet, Neels en Deboosere. De paper is verschenen in het Themanummer ‘Sociologische lessen over onderwijs’ onder redactie van Van Houtte en De Wit in Volume 31(3-4) van dit tijdschrift. Zoals blijkt uit de tekst in de paper moet in beide figuren de legende worden aangepast, zodat de volle lijn staat voor ‘Etnische densiteit hoog’ en de stippellijn voor ‘Etnische densiteit laag’ in plaats van omgekeerd.

Richtlijnen voor auteurs

Het Tijdschrift voor Sociologie publiceert Nederlandstalige bijdragen op het brede domein van de sociale wetenschappen. Het Tijdschrift publiceert zowel artikels (maximaal 10.000 woorden) als kortere onderzoeksnota's (ongeveer .000 woorden). Een onderzoeksnota focust op onderzoeksresultaten of -methoden, beschrijft de sociaal-wetenschappelijke relevantie en positie ervan en presenteert kernachtig de resultaten. Een artikel bespreekt theorie en voorgaand onderzoek, beschrijft en verantwoordt de gebruikte methode en de gegevens en draagt bij aan theorievorming, hetzij uiver theoretisch hetzij door confrontatie van theorie(ën) en empirie. De artikels en onderzoeksnota's worden beoordeeld aan de hand van een anonieme peer review.

Artikels en onderzoeksnota's worden ingediend als elektronisch bestand (Microsoft Word). Met het oog op de anonieme peer review mag dit bestand geen enkele persoonlijke verwijzing bevatten. Het bestand omvat:

1. het eigenlijke artikel of de onderzoeksnota,
2. een abstract van maximaal 150 woorden,
3. een Engelstalige abstract (en titel) van maximaal 150 woorden,
4. Engelstalige trefwoorden (maximaal vijf).

In een tweede, afzonderlijke bestand worden voor elk van de auteurs volgende gegevens opgenomen:

1. naam,
2. personalia (maximaal 500 tekens),
3. contactgegevens (postadres, telefoonnummer, e-mailadres).

Beide bestanden worden gemaïld naar tijdschrift@sociologie.be of naar de redactiesecretaris.

Praktische informatie

- Het artikel of de onderzoeksnota wordt ingediend als Word-bestand. De tekst staat in lettertype Times New Roman, lettergrootte 11, interlinie 1,5.
- De paragrafen worden enkel decimaal ingedeeld. Hoofdpargrafen krijgen de nummers 1, 2, enz.; subparagrafen krijgen de nummers 1.1, 1.2, enz. Indelen tot op maximaal drie niveaus.
- Tabellen en Figuren dienen apart en opeenvolgend te worden genummerd (Tabel 1; Figuur 1). Alle Tabellen en Figuren behoren een titel te dragen.
- Voetnoten dienen tot het absolute minimum te worden beperkt. Ze worden als eindnoten afgedrukt achteraan de tekst. In de tekst worden ze aangeduid door een Arabisch cijfer.
- Literatuurverwijzingen in de tekst gebruiken de auteur-jaartal-methode. In een lopende tekst wordt dat: "Merton (1957, 102) stelt dat ...". Een verwijzing buiten de tekst wordt: (Merton 1957, 102; Bellah e.a. 1985; Elster 1989a, 1989b). Bij publicaties van meer dan drie auteurs enkel de eerste auteur vermelden, gevolgd door e.a.
- De literatuurlijst wordt als volgt samengesteld:
 - Boek:
Merton, R. (1957), *Social Theory and Social Structure*. Glencoe: Free Press.
 - Artikel in bundel:
Rawls, J. (1982), Social Unity and Primary Goods, pp. 159-186 in A. Sen & B. Williams (eds.), *Utilitarianism and Beyond*. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Artikel in tijdschrift:
Stolle, D. (1999), Onderzoek naar sociaal kapitaal: naar een attitudinale benadering, *Tijdschrift voor Sociologie*, 20(3-4), 247-281.
 - Heruitgave van een klassiek werk:
Tocqueville, A. de (1961 [1835]), *De la démocratie en Amérique*, t. I. Paris: Gallimard.
 - Website:
Myers, W. & C. Dyke (2000), *State of the Internet 2000*. Washington, D.C.: United States Internet Council (<http://usic.wslogic.com/intro.html>).

Editoriaal

| *Kurt De Wit*

Essay: Is er sociale zekerheid op andere planeten?

| *Karel Van den Bosch*

Van clubhuis naar gironummer?

Giro-activisme en sociaal kapitaal in Vlaanderen

| *Dries Van den Bosch*

Fysieke, sociale en psychologische dimensies van de woonomgeving:
Ouderen aan het woord over hun verbondenheid met de buurt

| *Tine Buffel, Sophie Demeere, Liesbeth De Donder & Dominique Verté*

SBIB

516767-2280

T-SOCIOL